

**Коментар на неконсолидирани и неревидирани
Биланс на успех и Биланс на состојба
на Комерцијална банка АД Скопје
за периодот 01.01 - 31.12.2022 година**

1. Биланс на успех

Во периодот од 01.01-31.12.2022 година Банката од своето работење оствари **добивка пред оданочување** во износ од 2.311,0 милиони денари наспроти 2.504,6 милиони денари во 2021 година, што претставува намалување од 7,7%. Планираната добивка за анализираниот период е реализирана со 98,3%. Данокот на добивка во 2022 година изнесува 161,8 милиони денари, а нето-добивката за годината изнесува 2.149,2 милиони денари, или 6,7% помалку во однос на минатата година.

Позитивниот резултат од работењето Банката го оствари во кризна година во која сèуште беа присутни ризиците поврзани со пандемијата со ковид-19, но исто така економијата беше соочена со шокови поврзани со енергетската криза и зголемена инфлација како резултат на воениот конфликт помеѓу Русија и Украина. Ваквите состојби поттикнаа затегнување на монетарната политика од страна на Народната банка со цел да се стабилизира растот на цените, да се спречи натамошно намалување на куповната моќ кај населението и да се овозможи поголема предвидливост при носењето деловни одлуки кај економските субјекти.

Остварената добивка пред исправка на вредност, која претставува показател за оперативната способност на Банката да ги покрива расходите од работењето, е за 3,8% помала во однос на минатата година и во најголем дел е резултат на помалиот износ на наплатени претходно отпишани побарувања и помалку реализирани приходи од капитална добивка од продажба на преземен имот. Наспроти тоа, приходите од редовно работење (нето приходи од камати, нето приходи од провизии и надомести и нето курсните разлики) се зголемени како резултат на остварениот солиден раст на деловните активности реализирани во Банката во услови на криза.

Нето-исправката на вредност на финансиските средства заклучно со 31.12.2022 година изнесува 994,0 милиони денари, наспроти 934,6 милиони денари во 2021 година, што претставува зголемување од 6,4%. Зголемувањето на нето-исправката на вредност на финансиските средства се должи на зголемениот обем на кредитирање, но и поради зголемена строгост во проценката на кредитниот ризик од страна на менаџментот на Банката, при што како резултат на недоволните состојби во економијата беше издвоен поголем износ на резервации за корпоративното портфолио. Притоа, во последниот квартал од 2022 година е утврден значителен износ на дополнителна исправка на вредноста на финансиските средства, пред сè кај комитенти кај кои веќе подолго време производниот процес е во мирување поради високите цени на енергенсите или поради временски мерки на надлежни судски органи со кои времено се блокираше располагањето со финансиските средства кај одредени комитенти.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 5.518,0 милиони денари и бележат зголемување од 0,8% во однос на минатата година.

Нето-приходите од камата претставуваат основна компонента во формирањето на вкупните приходи од работењето и на 31.12.2022 година изнесуваат 3.095,4 милиони денари и бележат зголемување од 26,1%. Порастот на нето-приходите од камата главно е резултат на зголемено кредитирање кај нефинансиските друштва и домаќинствата, како и по основ на зголемени каматни стапки на благајничките записи и на депозитите пласирани во НБРСМ, зголемени каматни стапки и зголемени пласмани во домашни и

странски банки и зголемено вложување во државни хартии од вредност. Планот за анализираниот период е остварен со 119,9%.

Нето приходите од провизии и надоместоци на 31.12.2022 година изнесуваат 1.068,3 милиони денари и во однос на истиот период од минатата година бележат зголемување од 7,4%, во најголем дел како резултат на зголемен обем на реализирани активности. Планот за анализираниот период е остварен со 105,9%.

Нето приходите од курсни разлики на 31.12.2022 година изнесуваат 336,3 милиони денари и бележат зголемување од 70,4%, што во најголем дел е резултат на значително зголемениот промет на девизен пазар со правни лица. Планот за анализираниот период е остварен со 200,2%.

Останатите приходи од работењето на Банката на 31.12.2022 година изнесуваат 941,4 милиони денари и бележат намалување од 45,4% главно како резултат на помал износ на наплатени претходно отпишани побарувања (631,3 милиони денари во 2022 година наспроти 1.234,4 милиони денари во 2021 година) поради еднократен настан од минатата година кога беше наплатен поголем износ на претходно отпишано побарување од Топлификација АД Скопје – во стечај во износ од 579,8 милиони денари, како и помал износ на реализирани приходи од капитални вложувања и капитална добивка од продажба на преземен имот. Планот е остварен со 91,1%.

Оперативните расходи за периодот 01.01-31.12.2022 година изнесуваат 2.203,2 милиони денари и во однос на истиот период од минатата година се зголемени за 8,6%, како резултат на зголемениите режиски трошоци (канцелариски материјали, електрична енергија, греење и ладење), зголемени трошоци за одржување на компјутерска опрема, амортизација, донации во спортот по принцип на ваучери, плати и други трошоци на вработените, како и заради зголемени премии за осигурување на депозитите. Планот е остварен со 117,6%.

Во периодот од 01.01-31.12.2022 година Банката прокнижи **загуба поради оштетување на нефинансиските средства на нето основа** во износ од 9,7 милиони денари и истата е евидентирана по основ на 20% оштетување на нето-вредноста на преземениот имот согласно регулативата на НБРСМ.

2. Биланс на состојба

Вкупната актива на Банката на 31.12.2022 година достигна износ од 150.974,9 милиони денари и во однос на декември 2021 година бележи зголемување од 1,6%. Планот е остварен со 98,6%.

Паричните средства и паричните еквиваленти бележат намалување од 0,7% како резултат на намалени денарски средства поради помалку пласирани депозити во НБРСМ и намалени средства на сметката на Банката. Наспроти тоа, девизните парични средства се зголемени како резултат на орочување депозити до 3 месеци во странство заради поволните движења на каматните стапки на странските валути кои настанаа со заострувањето на монетарната политика на ЕЦБ и ФЕД, како и поради зголемената задолжителна резерва во девизи согласно донесените измени на Одлуката за задолжителна резерва, со кои во два наврати се зголемија основата и стапката за пресметка на задолжителна резерва во странска валута¹. Планот е остварен со 95,8%.

Средствата за тргување бележат намалување за 11,8% како резултат на нето-продажба на акции. Планот е исполнет со 88,0%.

¹ Промените кај инструментот задолжителна резерва се донесени со цел поддршка на денаризацијата на домашната економија, заради забележаната склоност на штедење во странска валута и неоснованите спекулации за стабилноста на денарот поттикнати од конфликтот во Украина.

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање во износ од 354,9 милиони денари се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови, при што промената во однос на 31.12.2021 година е резултат на пазарно вреднување на уделите.

Кредитите на и побарувањата од банки бележат намалување од 81,1% кое се должи на доспевање на долгорочните депозити во странски банки и нивно пласирање на пократки рокови во рамки на позицијата “Парични средства”. Притоа, управувањето со пласманите во странските банки имаше за цел остварување повисоки приходи од камата во услови на зголемена неизвесност на меѓународните финансиски пазари заради континуираното зголемување на референтните каматни стапки од страна на централните банки и зголемената волатилност на одредени валути. И во следниот период Банката внимателно ќе ги следи состојбите и активно ќе управува со девизните пласмани, сè до стабилизирање на финансиските пазари. Планот е исполнет со 18,6%.

Кредитите на и побарувањата од други комитенти бележат зголемување од 11,8% како резултат на зголемено кредитирање на секторите нефинансиски друштва и домаќинства. Банката во извештајната година обезбеди поддршка за пост-ковид опоравување на корпоративниот сектор во услови на енергетска криза, понуди конкурентни услови за кредитирање на домаќинствата и исто така беше вклучена во “зелено финансирање” со цел поддршка на процесите на енергетска транзиција на земјата. Кредитниот раст беше остварен од сопствени извори на средства, како и од кредитни линии. Планот е остварен со 108,5%.

Вложувањата во хартии од вредност се намалени за 2,5% главно како резултат на поголем износ на доспеани од запишани државни записи и државни обврзници во денари и со валутна клаузула, како и поради поголем износ на доспеани од запишани корпоративни обврзници во странска валута. Во извештајниот период Банката го диверзифицираше своето портфолио на хартии од вредност преку вложување во Македонска еврообврзница, домашна корпоративна обврзница, кооперативни обврзници издадени од странски банки и државна обврзница издадена од Министерството за финансии на Република Франција. Планот е остварен со 95,3%.

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се намалени за 17,2% и имаат минимално учество во вкупната актива.

Вкупните депозити (депозити на комитенти и депозити на банки) достигнаа износ од 133.508,8 милиони денари и бележат зголемување од 1,9%. Планот е остварен со 98,8%.

Обврските по кредити изнесуваат 698,2 милиони денари и се намалени за 2,2% во однос на декември 2021 година како резултат на нето ефектот од нови повлекувања и отплатени доспеани рати од кредитните линии. Планот е остварен со 102,5%.

Акционерскиот капитал и резервите на Банката со состојба 31.12.2022 година достигнаа износ од 15.551,7 милиони денари и бележат зголемување од 4,8% како резултат на зголемување на резервите на Банката и зголемена задржана добивка согласно Одлука од Собранието на акционери за распределба на добивката донесена во март. Планот е реализиран со 98,6%.

3. Очекувања за претстојниот период

Макроекономските услови во кои Банката ќе ја остварува својата активност во текот на 2023 година се условени од продолжените геополитички тензии од воената инвазија на Русија врз Украина, можното продлабочување на енергетската криза, бавното постпандемично закрепнување, како и домашните политички случувања. Ваквиот амбиент неповолно делува врз изгледите за раст на домашната економија.

Високото ниво на неизвесност во домашната економија и на меѓународен план упатуваат на потребата од поконзервативен пристап во обликувањето на очекувањата за 2023 година, при што се земени предвид проекциите објавени од Министерството за финансии, Народната банка на Република Северна Македонија, Меѓународниот монетарен фонд и Светската банка.

Во услови на исклучително голема променливост на претпоставките и висока неизвесност, се очекува стапките на раст на БДП да изнесуваат 2,3% и 2,6% за 2022 и 2023 година, соодветно, поддржани од домашните фактори поврзани со најавените инфраструктурни инвестиции и инвестициите за проширување на капацитетите кај дел од извозниот сектор. Доколку оваа поддршка биде послаба, може да се очекуваат и помали стапки на раст на БДП, при што ризиците околу проектираниот раст ќе зависат главно од надворешното окружување.

Се очекува макроекономската стабилност да биде одржана преку одржување на ценовната стабилност и стабилноста на номиналниот девизен курс на денарот во однос на еврото. За 2023 година се очекува намалување на увозните цени (според проекциите на меѓународните финансиски институции), со што би се намалиле и притисоците врз домашната инфлација и истата ќе изнесува од 8% до 9%. Се очекува врз движењето на инфлацијата да влијаат мерките за субвенционирање на цената на електричната енергија за прехранбената индустрија од страна на државата, како и натамошното затегнување на монетарната политика. Согласно најновите проекции од Народната банка во 2023 година се очекува кредитен раст од 7,1% и раст на депозитите од 6,5%.

Банките ќе ги следат сигналите на Народната банка во однос на затегнувањето на монетарната политика и соодветно ќе ги корегираат каматните стапки на депозитите и кредитите.

Комерцијална банка ќе ги презема сите неопходни активности за прилагодување кон новонастанатите состојби, при што и во следниот период ќе биде фокусирана пред сè на одржување на квалитетот на портфолиото и изнаоѓање флексибилни решенија на барањата на клиентите, ефикасно управување со трошоците, натамошна дигитализација на процесите и модернизација на деловната мрежа, прилагодување на деловните процеси во согласност со барањата на новиот Закон за платежни услуги и платни системи, унапредување на доброто корпоративно управување и на практиките за одржлив развој и сл. Во врска со состојбите кај корпоративното портфолио на Банката, се очекува дека во текот на 2023 година времените мерки кон одредени компании ќе бидат укинати, а исто така ќе има и поповолни цени на енергенсите, што ќе влијае на повторно активирање на производните капацитети.

4. Известување за промени во сметководствените политики и методи на вреднување.

Заклучно со 31.12.2022 година нема промени во сметководствените политики и методи на вреднување.

5. Исплатени дивиденди

На 30.03.2022 година беше одржано годишно собрание на акционери на Банката. Составен дел на материјалите за собранието беа и Одлуката за употреба и распределување на нераспределената добивка до 31.12.2021 и Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2021 година. Врз основа на наведените одлуки, Банката на 27.04.2022 година изврши исплата на дивидендата за 2021 година на акционерите иматели на обични акции кои се евидентирани во книгата на акции на 14.04.2022 година. Од вкупно пресметаната дивиденда за 2021 година во износ од 1.413.021.540,00 денари, исплатена е дивиденда на правни лица во износ од 757.905.360,00 денари и на физички лица во износ од 655.116.180,00 денари. Износот на дивиденда по една акција е 620,00 денари, односно 62,0% во однос на номиналната вредност на акцијата.

6. Вложувања или продажба на материјални средства (недвижности, постројки и опрема) или значителен отпис (поголем од 30% од вредноста на средството споредено со последните годишни ревидирани финансиски извештаи)

Недвижностите и опремата со состојба на 31.12.2022 година бележат намалување од 1,8% во однос на декември 2021 година, главно како резултат на пресметана амортизација.

7. Промени во кредитните задолжувања (намалувања или зголемување поголеми од 30%)

Со состојба на 31.12.2022 година, обврските по кредити бележат намалување од 2,2% во однос на декември 2021 година главно како резултат на повисокиот износ на редовна отплата на обврските по кредити во однос на износот на новите повлекувања по договорите за кредит.

Скопје, 26.01.2023 година